

18.4.2018

LUONNOS

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi arvonlisäverolain muuttamisesta rajat ylittävän sähköisen kuluttajakaupan osalta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi arvonlisäverolakia. Lakiin tehtäisiin rajat ylittävää sähköistä kuluttajakauppaa koskevan neuvoston direktiivin edellyttämät vuoden 2019 alusta voimaan tulevat muutokset.

Yhteen jäsenvaltioon sijoittautuneiden myyjien muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneille kuluttajille myymien radio- ja televisiolähetyspalvelujen, sähköisten palvelujen ja telepalvelujen verotuspaikka olisi myyjän valinnan mukaan nykyisen ostajan sijoittautumisvaltion asemesta myyjän sijoittautumisvaltio, jos myyntien kokonaisarvo olisi kalenterivuonna enintään 10 000 euroa.

Yhteisön ulkopuolelle sijoittautuneiden myyjien suorittamia radio- ja televisiolähetyspalveluja, sähköisiä palveluja ja telepalveluja koskevan erityisjärjestelmän soveltamisalaa laajennettaisiin siten, että myös sellaisille yhteisöön sijoittautumattomille verovelvollisille, jotka ovat rekisteröityneet arvonlisäverovelvollisiksi jossakin jäsenvaltiossa annettaisiin mahdollisuus käyttää tätä erityisjärjestelmää. Erityisjärjestelmän avulla yhteisön ulkopuolelle sijoittautuneet myyjät voisivat hoitaa maksu- ja ilmoitusvelvoitteensa keskitetysti kulutusjäsenvaltioihin yhden valitsemansa jäsenvaltion verohallinnon kautta.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2019 alusta.

PERUSTELUT

1 Johdanto

Euroopan unionin neuvosto hyväksyi 5 päivänä joulukuuta 2017 rajat ylittävää sähköistä kuluttajakauppaa koskevan direktiivin ja täytäntöönpanoasetuksen; neuvoston direktiivi (EU) 2017/2455 direktiivin 2006/112/EY ja direktiivin 2009/132/EY muuttamisesta palvelujen suorituksia ja tavaroiden etämyyntiä koskevien tiettyjen arvonlisäverovelvoitteiden osalta sekä neuvoston täytäntöönpanoasetus (EU) 2017/2459 yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä annetun direktiivin 2006/112/EY täytäntöönpanotoimenpiteistä annetun täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 282/2011 muuttamisesta. Direktiivien muutokset tulevat voimaan kahdessa vaiheessa vuoden 2019 ja 2021 alusta. Täytäntöönpanoasetuksen muutos tulee voimaan vuoden 2019 alusta.

Hyväksytyllä direktiivillä ja täytäntöönpanoasetuksella muutetaan yhteisössä sovellettavaa arvonlisäverojärjestelmää koskevia säännöksiä, jotka sisältyvät yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä 28 päivänä marraskuuta 2006 annettuun neuvoston direktiiviin 2006/112/EY, jäljempänä *arvonlisäverodirektiivi*, sekä yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä annetun direktiivin 2006/112/EY täytäntöönpanotoimenpiteistä 15 päivänä maaliskuuta 2011 annettuun neuvoston täytäntöönpanoasetukseen (EU) N:o 282/2011, jäljempänä *täytäntöönpanoasetus*.

Direktiivi ja täytäntöönpanoasetus perustuvat Euroopan komission 1 päivänä joulukuuta 2016 antamiin ehdotuksiin (COM(2016) 756 ja COM(2016) 757) sekä niiden taustalla olevaan komission 7 päivänä huhtikuuta 2016 antamaan tiedonantoon arvonlisäveroa koskevasta toimintasuunnitelmasta (COM(2016) 148). Arvonlisäverotuksen nykyaikaistaminen on lisäksi nimetty keskeiseksi digitaalisten sisämarkkinoiden strategiassa (COM(2015) 192), sisämarkkinoiden strategiassa (COM(2015) 550) ja EU:n sähköisen hallinnon toimintaohjelmassa (COM(2016) 179).

Pääosa direktiivimuutoksista tulee voimaan vuoden 2021 alusta, koska ne edellyttävät yksityiskohtaisia täytäntöönpanomääräyksiä sekä mukautuksia tietojärjestelmiin. Näihin muutoksiin sisältyy muun muassa sähköisten palvelujen erityisjärjestelmien laajentaminen muiden palvelujen myyntiin sekä tavaroiden Euroopan unionin (EU) sisäiseen ja kolmansien maiden kaukomyyntiin sekä vähäarvoisten tavaralahetysten maahantuonnin verovapauden poistaminen. Selkeyden vuoksi näitä muutoksia ei ehdoteta toteutettavaksi tässä vaiheessa. Tarvittavat lainsäädäntömuutokset on tarkoitus toteuttaa myöhemmin annettavalla erillisellä esityksellä.

Nyt kyseessä olevat direktiivimuutokset, jotka eivät edellytä tietojärjestelmämuutoksia, tulevat voimaan vuoden 2019 alusta. Näihin muutoksiin sisältyy yrityksille suunnattuja helpotuksia ja muita järjestelmän yksinkertaistuksia.

Direktiivimuutokset edellyttävät Suomen arvonlisäverolainsäädännön muuttamista vastaamaan EU:n lainsäädäntöä. Neuvoston täytäntöönpanoasetus on kaikilta osiltaan velvoittava ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

2 Nykytila

2.1 Euroopan unionin lainsäädäntö ennen direktiivimuutoksia

2.1.1 Sähköisten palvelujen verotuspaikka

Arvonlisäverodirektiivi sisältää verotuspaikkasäännökset siitä, missä maassa palvelut katsotaan suoritetuiksi ja missä ne siten verotetaan. Palvelujen verotuspaikkaa koskevat säännökset sisältyvät direktiivin 43 - 59 a artikloihin.

Arvonlisäverodirektiivin 58 artiklassa säädetään radio- ja televisiolähetyspalvelujen, sähköisten palvelujen ja telepalvelujen verotuspaikasta tilanteessa, jossa palvelu suoritetaan jäsenvaltioon sijoittautuneelle kuluttajalle. Nykyisin verotuspaikka on myynnin arvosta riippumatta paikka, johon ostaja on sijoittautunut taikka jossa hänellä on kotipaikka tai vakinainen asuinpaikka.

2.1.2 Yhteisöön sijoittautumattomien verovelvollisten erityisjärjestelmä

Arvonlisäverodirektiivin XII osaston 6 luku sisältää säännökset, jotka koskevat radio- ja televisiolähetyspalvelujen, sähköisten palvelujen ja televiestintäpalvelujen erityisjärjestelmiä. Erityisjärjestelmien tarkoituksena on tehdä verovelvoitteiden hoito jäsenvaltioon tai yhteisöön sijoittautumattomalle myyjälle yksinkertaiseksi. Ilman erityisjärjestelmää tällaiset myyjät joutuisivat rekisteröitymään ja tilittämään veron jokaiseen jäsenvaltioon, jossa niillä on kuluttaja-asiakkaita. Erityisjärjestelmien avulla ne voivat hoitaa maksu- ja ilmoitusvelvoitteensa kulutusvaltioihin keskitetysti yhden jäsenvaltion (tunnistamisjäsenvaltio) verohallinnon kautta.

Yhteisöön sijoittautumattomien verovelvollisten erityisjärjestelmää koskevat säännökset sisältyvät direktiivin 358 a - 369 artikloihin. Erityisjärjestelmää sovelletaan yhteisön ulkopuolelle sijoittautuneiden myyjien harjoittamaan radio- ja televisiolähetyspalvelujen, sähköisten palvelujen ja televiestintäpalvelujen myyntiin yhteisöön sijoittautuneille kuluttajille.

Direktiivin 358 a artiklan 1 kohdan mukaan yhteisöön sijoittautumattomalla verovelvollisella tarkoitetaan verovelvollista, jonka liiketoiminnan kotipaikka ei ole yhteisön alueella ja jolla ei ole siellä kiinteää toimipaikkaa ja jota ei muuten vaadita rekisteröitymään arvonlisäverovelvolliseksi. Direktiivin 361 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaan ilmoituksessa, joka yhteisöön sijoittautumattoman verovelvollisen on verollista toimintaa aloittaessaan annettava tunnistamisjäsenvaltiolle, on oltava ilmoitus, ettei henkilöä ole merkitty arvonlisäverovelvolliseksi yhteisöön.

Arvonlisäverodirektiivin säännöksistä johtuen yhteisöön sijoittautumattomat, mutta johonkin jäsenvaltioon rekisteröityneet myyjät eivät voi nykyisin käyttää sähköisten palvelujen erityisjärjestelmää.

2.1.3 Kotivaltion laskutussäännöt

Arvonlisäverodirektiivi sisältää säännökset siitä, minkä jäsenvaltion laskutusta koskevia säännöksiä sovelletaan tavaroiden luovutuksiin ja palvelujen suorituksiin. Laskutusta koskevat säännökset sisältyvät direktiivin 217 - 240 artikloihin.

Direktiivin mukaan pääsääntönä on sen jäsenvaltion säännökset, jossa luovutus tai suoritus tapahtuu eli johon vero maksetaan. Direktiivin 219 a artiklan 1 kohtaan sisältyvän pääsäännön mukaan laskutukseen on sovellettava sen jäsenvaltion säännöksiä, jossa tavaroiden luovutus tai palvelujen suoritus katsotaan tehdyksi. Direktiivin 221 artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat velvoittaa verovelvolliset laatimaan laskun muistakin kuin 220 artiklassa tarkoitetuista tavaroiden luovutuksista ja palveluiden suorituksista (kuten myynnit toiselle verovelvolliselle), esimerkiksi yksityishenkilöille tapahtuvista myynneistä.

Pääsääntö aiheuttaa joissain tilanteissa yrityksille vaikeuksia. Tämän vuoksi siihen on tehty eräitä poikkeuksia. Esimerkiksi direktiivin 219 a artiklan mukaan, jos laskun laativa myyjä ei ole sijoittautunut verotusjäsenvaltioon ja asiakas on veronmaksuvelvollinen, laskutukseen sovelletaan myyjän sijoittautumisvaltion säännöksiä.

Radio- ja televisiolähetyspalvelujen, sähköisten palvelujen ja telepalvelujen erityisjärjestelmien piiriin kuuluviin myynteihin sovelletaan laskutusta koskevaa pääsääntöä, mikäli jäsenvaltio käyttää mahdollisuutta vaatia lasku myös yksityishenkilöille tapahtuvista myynneistä. Näissä tilanteissa myyjät joutuvat siten soveltamaan kulutusvaltion laskutussääntöjä.

2.1.4 Näyttövaatimus asiakkaiden tunnistamiseksi

Arvonlisäverodirektiivin 397 artiklan mukaan arvonlisäverojärjestelmän yhdenmukaisen soveltamisen varmistamiseksi neuvosto voi yksimielisesti päättää komission ehdotuksesta arvonlisäverodirektiivin täytäntöönpanon edellyttämistä toimenpiteistä.

Voimassa olevassa täytäntöönpanoasetuksessa säädetään hankkijan sijaintipaikkaa koskevasta olettamasta kuluttajille suoritettujen radio- ja televisiolähetyspalvelujen, sähköisten palvelujen ja telepalvelujen verotuspaikan määrittämiseksi. Täytäntöönpanoasetuksen mukaan radio- ja televisiolähetyspalvelujen, sähköisten palvelujen ja telepalvelujen myyjä voi määrittää palvelun verotuspaikan eli ostajan sijoittautumispaikan kahden asetuksessa luetellun todisteen avulla. Näyttönä voidaan käyttää muun muassa laskutusosoitetta, laitteen IP-osoitetta, pankkitietoa, SIM-kortin maatunnusta ja kiinteän maayhteyden sijaintipaikkaa.

2.2 Kansallinen lainsäädäntö

2.2.1 Radio- ja televisiolähetyspalvelujen, sähköisten palvelujen ja telepalvelujen myyntimaa

Arvonlisäverolain (1501/1993) kuluttajalle myytyjä radio- ja televisiolähetyspalveluja, sähköisiä palveluja ja telepalveluja koskeva myyntimaasäännös sisältyy lain 69 i §:ään. Sen mukaan muulle kuin elinkeinonharjoittajalle luovutettu radio- ja televisiolähetyspalvelu, sähköinen palvelu tai telepalvelu on myyty Suomessa silloin, kun palvelu luovutetaan ostajalle, joka on sijoittautunut Suomeen tai jonka kotipaikka tai vakinainen asuinpaikka on Suomessa. Säännös vastaa ennen direktiivimuutosta voimassa ollutta arvonlisäverodirektiivin 58 artiklaa.

Kuluttajalle myytyjen radio- ja televisiolähetyspalvelujen, sähköisten palvelujen ja telepalvelujen myyntimaa on siten myynnin arvosta riippumatta Suomessa, jos ostajan sijoittautumispaikka on täällä.

2.2.2 Yhteisöön sijoittautumattomien verovelvollisten erityisjärjestelmä

Arvonlisäverolain yhteisöön sijoittautumattomiin verovelvollisiin sovellettavaa sähköisten palvelujen erityisjärjestelmää koskevat säännökset sisältyvät lain 133 d - 133 j §:iin. Lain 133 e §:n mukaan yhteisöön sijoittautumattomalla verovelvollisella tarkoitetaan elinkeinonharjoittajaa, jolla ei ole yhteisössä liiketoiminnan kotipaikkaa eikä kiinteää toimipaikkaa ja jota ei muuten kuin tämän erityisjärjestelmän johdosta vaadita rekisteröitymään verovelvolliseksi yhteisössä. Säännös vastaa ennen direktiivimuutosta voimassa olleita arvonlisäverodirektiivin 358 a ja 361 artikloja.

Yhteisöön sijoittautumattomat mutta johonkin jäsenvaltioon rekisteröityneet myyjät eivät siten nykyisin voi käyttää Suomen yhteisöön sijoittautumattomien verovelvollisten erityisjärjestelmää.

2.2.3 Kotivaltion laskutussäännöt

Arvonlisäverolain 209 a §:ssä säädetään siitä, missä tilanteissa Suomen arvonlisäverolain laskutusta koskevia säännöksiä sovelletaan. Säännöksen 1 momenttiin sisältyvän pääsäännön mukaan laskutukseen sovelletaan Suomen laskutusta koskevia säännöksiä, jos myynti tapahtuu Suomessa.

Arvonlisäverodirektiivi antaa jäsenvaltioille mahdollisuuden vaatia laskuja myös yksityishenkilöille tapahtuvista myynneistä. Tämä mahdollisuus ei ole käytössä Suomessa.

3 Ehdotuksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Yleistä

Arvonlisäverodirektiivin ja täytäntöönpanoasetuksen muutosten tarkoituksena on nykyaikaistaa voimassa olevia sähköiseen kauppaan sovellettavia arvonlisäverosäännöksiä ja auttaa tekemään arvonlisäverotuksesta kehitystä kestävämmän. Muutosten tavoitteena on minimoida erilaisista arvonlisäverojärjestelmistä rajat ylittävälle sähköiselle kaupalle aiheutuvat taakkaa, erityisesti mikroyritysten, pienten ja keskisuurten yritysten kohtaamia esteitä sekä parantaa sisämarkkinoiden toimivuutta ja EU:n yritysten kilpailukykyä ja varmistaa sähköisen kaupan tehokas verotus.

3.2 Arvonlisäverodirektiivin ja täytäntöönpanoasetuksen muutokset

Pienille yrityksille suunnattuna helpotuksena EU:n sisäisessä rajat ylittävässä radio- ja televisiolähetyspalvelujen, sähköisten palvelujen ja telepalvelujen myynnissä otetaan käyttöön 10 000 euron raja-arvo. Lisäksi täytäntöönpanoasetusta on muutettu siten, että siihen on lisätty yksinkertaistetut näyttövaatimukset asiakkaiden tunnistamiseksi. Yritykset, joiden radio- ja televisiolähetyspalvelujen, sähköisten palvelujen ja telepalvelujen yhteisön sisäinen vuosittainen myynti on korkeintaan 100 000 euroa, tarvitsevat jatkossa vain yhden todisteen ostajan sijoittautumispaikan määrittämiseksi.

Arvonlisäverojärjestelmän yksinkertaistuksena yhteisöön sijoittautumattomille mutta johonkin jäsenvaltioon rekisteröityneille myyjille annettaisiin oikeus käyttää yhteisöön sijoittautumattomien verovelvollisten erityisjärjestelmää. Lisäksi yrityksiin kohdistuvan rasituksen lieventämiseksi sähköisten palvelujen erityisjärjestelmän piiriin kuuluviin myynteihin sovellettaisiin tunnistamisjäsenvaltion laskutussäännöksiä.

Uusi direktiivi edellyttää kansallisen arvonlisäverolainsäädännön muuttamista vastaamaan direktiivin säännöksiä.

3.3 Radio- ja televisiolähetyspalvelujen, sähköisten palvelujen ja telepalvelujen myyntimaa

Arvonlisäverodirektiiviä on muutettu siten, että EU:n sisäisessä rajat ylittävässä radio- ja televisiolähetyspalvelujen, sähköisten palvelujen ja telepalvelujen myynissä otetaan käyttöön 10 000 euron raja-arvo. Jos tällaisten palvelujen vuotuinen myynti ei ylitä raja-arvoa, verotuspaikka säilyy myyjän sijoittautumisjäsenvaltiossa. Säännös on yrityksille valinnainen.

Arvonlisäverodirektiivin 58 artiklan 1 kohdan mukaan muulle kuin elinkeinonharjoittajalle suoritettavien radio- ja televisiolähetyspalvelujen, sähköisten palvelujen ja telepalvelujen verotuspaikka on paikka, johon kyseinen henkilö on sijoittautunut taikka jossa hänen kotipaikkansa tai vakinainen asuinpaikkansa on.

Direktiivin muutoksella artiklaan on lisätty uudet 2 - 6 kohdat. Uuden 2 kohdan mukaan 1 kohtaa ei sovelleta, jos myyjällä on sijoittautumispaikka vain yhdessä jäsenvaltiossa, tai jos toimipaikkaa ei ole, myyjällä on kotipaikka tai vakinainen asuinpaikka vain yhdessä jäsenvaltiossa ja palvelut suoritetaan muulle kuin elinkeinonharjoittajalle, jonka sijoittautumispaikka, kotipaikka tai vakinainen asuinpaikka on muussa jäsenvaltiossa kuin myyjän jäsenvaltiossa ja suoritusten arvonlisäveroton kokonaisarvo on kuluvana kalenterivuonna enintään 10 000 euroa, eikä tämä määrä ole ylittynyt edellisenäkään kalenterivuotena.

Jos raja-arvo ylittyy jonkin kalenterivuoden aikana, artiklan 1 kohtaa sovelletaan kyseisestä hetkestä alkaen. Jäsenvaltion, jonka alueella palvelun myyjällä on sijoittautumispaikka, tai jos toimipaikkaa ei ole, jäsenvaltion, jossa myyjän kotipaikka tai vakinainen asuinpaikka sijaitsee, on annettava myyjälle oikeus valita, että verotuspaikka määritetään 1 kohdan mukaisesti. Tämä valinta kattaa vähintään kaksi kalenterivuotta.

Arvonlisäverolakiin ehdotetaan tehtäväksi uuden direktiivin edellyttämät radio- ja televisiolähetyspalvelujen, sähköisten palvelujen ja telepalvelujen verotuspaikkaa koskevat muutokset.

3.4 Yhteisöön sijoittautumattomien verovelvollisten erityisjärjestelmä

Yhteisöön sijoittautumattomat mutta johonkin jäsenvaltioon rekisteröityneet myyjät eivät nykyisin voi käyttää sähköisten palvelujen erityisjärjestelmiä. Arvonlisäverodirektiivin 358 a ja 361 artiklaa on muutettu siten, että mukaan tällaisille myyjille on annettu oikeus käyttää yhteisöön sijoittautumattomien verovelvollisten erityisjärjestelmää.

Arvonlisäverolain 133 e §:ään ehdotetaan tehtäväksi uuden direktiivin 358 a artiklaa vastaava muutos.

3.5 Kotivaltion laskutussäännöt

Arvonlisäverodirektiiviä on muutettu siten, että radio- ja televisiolähetyspalvelujen, sähköisten palvelujen ja telepalvelujen erityisjärjestelmien piiriin kuuluviin myynteihin sovelletaan jatkossa tunnistamisjäsenvaltion laskutussäännöksiä. Näin myyjät voivat soveltaa yhden jäsenvaltion sääntöjä.

Nykyisin myyjät joutuvat soveltamaan kulutusjäsenvaltioiden laskutussäännöksiä. Velvoite on yrityksille työläs.

Arvonlisäverodirektiivin 219 a artiklan 1 kohdan mukaan laskutukseen on sovellettava sen jäsenvaltion säännöksiä, jossa tavaroiden luovutus tai palvelujen suoritus katsotaan tehdyksi. Artiklan 2 kohtaan lisätyn uuden säännöksen mukaan tästä poiketen laskutukseen sovelletaan siinä jäsenvaltiossa sovellettavia sääntöjä, jossa erityisjärjestelmää käyttävä myyjä on rekisteröitynyt arvonlisäverovelvolliseksi.

Arvonlisäverodirektiivi antaa jäsenvaltioille mahdollisuuden vaatia laskuja myös yksityishenkilöille tapahtuvista myynneistä. Tämä mahdollisuus ei ole käytössä Suomessa. Tämän vuoksi arvonlisäverolakiin ei ehdoteta tehtäväksi muutoksia.

Verovelvolliset, jotka ovat valinneet tunnistamisjäsenvaltioksi Suomen, soveltaisivat Suomen laskutussäännöksiä erityisjärjestelmien piiriin kuuluviin myynteihin muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneille kuluttajille. Suomen säännösten mukaan laskun antamista ostajalle ei vaadita. Vastaavasti verovelvolliset, jotka ovat valinneet tunnistamisjäsenvaltioksi muun jäsenvaltion, soveltaisivat myynteihin Suomeen sijoittautuneille kuluttajille tunnistamisjäsenvaltionsa laskutussäännöksiä.

3.6 Yksinkertaistettu näyttövaatimus asiakkaiden tunnistamiseksi

Voimassa olevassa täytäntöönpanoasetuksessa säädetään hankkijan sijaintipaikkaa koskevasta olettamasta kuluttajille suoritettujen radio- ja televisiolähetyspalvelujen, sähköisten palvelujen ja telepalvelujen verotuspaikan määrittämiseksi.

Kyseisen olettamisen soveltamisen osalta ilmennyt, että tietyissä olosuhteissa kahden keskenään ristiriidattoman todisteen saaminen ostajan sijoittautumispaikasta on työlästä myyjälle, joka suorittaa palveluja muissa jäsenvaltioissa. Raskaus on suuri erityisesti pienille ja keskisuurille yrityksille.

Menettelyn helpottamiseksi täytäntöönpanoasetusta on muutettu niin, että yritykset joiden radio- ja televisiolähetyspalvelujen, sähköisten palvelujen ja telepalvelujen yhteisön sisäinen vuositteinen myynti on korkeintaan 100 000 euroa, tarvitsevat vain yhden todisteen ostajan sijoittautumispaikan määrittämiseksi.

Neuvoston täytäntöönpanoasetus on kaikilta osiltaan velvoittava ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa. Tämän vuoksi täytäntöönpanoasetuksen muutos ei edellytä arvonlisäverolain muuttamista.

3.7 Muut muutokset

Arvonlisäverolain 149 a §:ssä säädetään verovelvollisuuden alarajaan liittyvän huojennuksen määräytymisperusteista. Pykälän 5 momentissa luetellaan liiketoimet, joiden osalta huojennusta ei myönnetä.

Verovelvollisuuden alarajaan liittyvän veronhuojennuksen tarkoituksena on koskea vain myyjä. Huojennuksen soveltamisedellytykset määräytyvät myyjän liikevaihdon perusteella. Tämän mukaisesti huojennusta ei saada tilanteissa, joissa ostaja on myyjän asemesta verovelvollinen (käännetty verovelvollisuus). Samasta syystä huojennusta ei myöskään saada nykyisin tavarahan maahantuonnista. Selkeyden vuoksi arvonlisäverolain 149 a §:ään otettaisiin tästä nimenomainen säännös.

4 Esityksen vaikutukset

Komission mukaan arvonlisäverojärjestelmän monimutkaisuus on tunnistettu yhdeksi keskeiseksi syyksi sille, miksi yritykset eivät harjoita rajat ylittävää sähköistä kauppaa, eivätkä pääse toimimaan sisämarkkinoilla. Voimassa olevan järjestelmän monimutkaisuus aiheuttaa osittain myös sen, että jäsenvaltiot menettävät verotuloja. Komission arvion mukaan tehdyt muutokset vähentävät yritysten hallinnollisia kustannuksia ja jäsenvaltioiden verotulot kasvavat.

Komission arvion mukaan EU:n sisäisen rajat ylittävän kaupan 10 000 euron raja-arvon käyttöönotto poistaa määrällisesti 6 500 yritystä nykyisestä erityisjärjestelmästä, mikä johtaa näille yrityksille koko EU:n tasolla 13 miljoonan euron kustannussäästöön. Suomen talouden kokoon suhteutettuna vastaava kustannussäästö on Suomen osalta noin 200 000 euroa. Tämä pienille yrityksille suunnattu helpotus lieventää vaatimusta noudattaa arvonlisäverovelvoitteita muissa jäsenvaltioissa kuin omassa sijoittautumisjäsenvaltiossa.

Suomen kannalta muutos merkitsee toisaalta sitä, että verotuspaikka siirtyy toiseen jäsenvaltioon, kun myyjänä on toiseen jäsenvaltioon sijoittautunut yritys ja ostaja on Suomeen sijoittautunut kuluttaja. Tältä osin muutos vähentää verotuottoa Suomeen. Toisaalta muutos merkitsee sitä, että palvelujen verotuspaikka siirtyy Suomeen, kun myyjänä on Suomeen sijoittautunut yritys ja ostaja on toiseen jäsenvaltioon sijoittautunut kuluttaja. Tältä osin muutos lisää verotuottoa Suomeen. Kokonaisuutena uusi 10 000 euron raja-arvo yhteisön sisäisille radio- ja televisiolähetyspalvelujen, sähköisten palvelujen ja telepalvelujen myynneille vähentää kaupan käynnin rakenteesta johtuen vähäisessä määrin verotuottoa Suomeen.

Yhteisön ulkopuolelle sijoittautuneiden myyjien suorittamien radio- ja televisiolähetyspalvelujen, sähköisten palvelujen ja telepalvelujen erityisjärjestelmän soveltamisalaa laajennetaan siten, että myös sellaisille yhteisöön sijoittautumattomille verovelvollisille, jotka ovat rekisteröityneet arvonlisäverovelvollisiksi jossakin jäsenvaltiossa, annetaan mahdollisuus käyttää tätä erityisjärjestelmää. Erityisjärjestelmän soveltamisalan laajentamisen arvioidaan yksinkertaistavan verovelvoitteiden hoitoa ja tästä johtuen lisäävän jossain määrin verotuottoa Suomeen.

Direktiivin muutosten mukaan radio- ja televisiolähetyspalvelujen, sähköisten palvelujen ja telepalvelujen erityisjärjestelmien piiriin kuuluviin myynteihin sovelletaan tunnistamisjäsenvaltion laskutussäännöksiä. Näin myyjät voivat soveltaa yhden jäsenvaltion sääntöjä. Nykyisin ne joutuvat soveltamaan kulutusjäsenvaltioiden laskutussäännöksiä.

Kotivaltion laskutussääntöjen soveltaminen vähentää arvonlisäverojärjestelmästä rajat ylittävälle radio- ja televisiolähetyspalvelujen, sähköisten palvelujen ja telepalvelujen kaupalle aiheutuvaa taakkaa ja vähentää erityisesti mikroyritysten, pienten ja keskisuurten yritysten kohtaamia esteitä. Muutokset helpottavat yritysten rajat ylittävää kaupankäyntiä.

Verovelvolliset, jotka ovat valinneet tunnistamisjäsenvaltioksi Suomen, soveltavat edelleenkin Suomen laskutussäännöksiä erityisjärjestelmien piiriin kuuluviin myynteihin muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneille kuluttajille. Suomen säännösten mukaan laskun antamista ostajalle ei vaadita, joten muutos lieventää myyjien rasitusta siltä osin kuin kulutusjäsenvaltiot ovat vaatineet laskun antamista. Vastaavasti verovelvolliset, jotka ovat valinneet tunnistamisjäsenvaltioksi muun jäsenvaltion, soveltavat myynteihin Suomeen sijoittautuneille kuluttajille tunnistamisjäsenvaltionsa laskutussäännöksiä. Tältä osin niiden myyjien, joiden tunnistamisjäsenvaltio vaatii laskun antamista, rasitus lisääntyy Suomeen suoritettavien myyntien osalta.

Voimassa olevaa täytäntöönpanoasetusta on muutettu siten, että yritykset joiden radio- ja televisiolähetyspalvelujen, sähköisten palvelujen ja telepalvelujen yhteisön sisäinen vuosittainen myynti on korkeintaan 100 000 euroa, tarvitsevat jatkossa vain yhden todisteen.

Komission arvion mukaan yksinkertaistettu näyttövaatimus hyödyttää EU:ssa 1 000 liikeyritystä edellä 10 000 euron raja-arvon osalta mainitun 6 500 yrityksen lisäksi. Tietyissä olosuhteissa nykyisen kahden keskenään ristiriidattoman todisteen saaminen ostajan sijoittautumispaikasta on ollut työläs yrityksille, jotka myyvät palveluja kuluttajille muissa jäsenvaltioissa. Rasitus on ollut erityisen suuri pienille ja keskisuurille yrityksille. Yhden todisteen näyttövaatimus yksinkertaistaa yritysten velvoitteita.

Ehdotetut muutokset yksinkertaistavat arvonlisäverojärjestelmää ja vähentävät järjestelmästä rajat ylittävälle kaupalle aiheutuvaa taakkaa ja helpottavat siten yritysten rajat ylittävää kaupankäyntiä. Kokonaisuutena muutosten arvioidaan vähentävän arvonlisäverojärjestelmästä yrityksille aiheutuvia kustannuksia. Muutosten vaikutukset verotuottoon olisivat Suomessa vähäisiä.

Arvonlisäverojärjestelmään tehtävät muutokset eivät lähtökohtaisesti edellytä Verohallinnon tietojärjestelmämuutoksia. Muutokset lisäävät alkuvaiheessa jonkin verran Verohallinnon tehtäviä ja kustannuksia. Muutosten ei arvioida aiheuttavan Verohallinnon lisärahoitustarvetta.

Erityisjärjestelmän laajentaminen vaikuttaa jäsenvaltioiden verohallintojen toimintaan. Suomen osalta vaikutukset ovat kuitenkin vähäisiä. Verovelvollisia, jotka ovat valinneet yhteisöön sijoittautumattomien verovelvollisten erityisjärjestelmän tunnistamisjäsenvaltioksi Suomen, on nykyisin hyvin vähän. Erityisjärjestelmän muutosten ei arvioida lisäävän Suomen tunnistamisvaltioksi valitsevien verovelvollisten määrää. EU:n tasolla muutoksen oletetaan lisäävän erityisjärjestelmää käyttävien verovelvollisten määrää.

5 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu valtiovarainministeriössä ja siitä on kuultu Verohallintoa, keskeisiä elinkeinoelämän etujärjestöjä ja toimijoita.

X, X ja X ovat antaneet valtiovarainministeriön pyynnöstä lausunnon.

6 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan vuoden 2019 alusta.

Lakia sovellettaisiin niihin palveluihin, jotka on suoritettu lain voimaantultua. Ennen lain voimaantuloa suoritettuihin ennakkomaksuihin sovellettaisiin aikaisemmin voimassa olleita säännöksiä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

LUONNOS

Laki

arvonlisäverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan arvonlisäverolain (1501/1993) 69 i §, 133 e §:n 1 momentti ja 149 a §:n 5 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 69 i § ja 133 e §:n 1 momentti laissa 505/2014 sekä 149 a §:n 5 momentti laeissa 1301/2003 ja 507/2014, seuraavasti:

69 i §

Muulle kuin elinkeinonharjoittajalle luovutettu radio- ja televisiolähetyspalvelu, sähköinen palvelu tai telepalvelu on myyty Suomessa silloin, kun palvelu luovutetaan ostajalle, joka on sijoittautunut Suomeen tai jonka kotipaikka tai vakinainen asuinpaikka on Suomessa.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta, jos:

- 1) myyjällä on Yhteisössä kiinteä toimipaikka tai liiketoiminnan kotipaikka vain Suomessa; ja
- 2) palvelu luovutetaan muulle kuin elinkeinonharjoittajalle, joka on sijoittautunut muuhun jäsenvaltioon kuin Suomeen tai jonka kotipaikka tai vakinainen asuinpaikka on muussa jäsenvaltiossa kuin Suomessa; ja
- 3) 2 kohdassa tarkoitettujen luovutusten arvonlisäveroton kokonaisarvo on kuluvana kalenterivuonna enintään 10 000 euroa, eikä tämä määrä ole ylittynyt edellisenäkään kalenterivuotena.

Jos 2 momentissa tarkoitettu raja-arvo ylittyy jonkin kalenterivuoden aikana, 1 momenttia sovelletaan kyseisestä ajankohdasta alkaen.

Myyjällä on oikeus valita, että 2 momentissa tarkoitettujen palvelujen myyntimaa määritetään 1 momentin mukaisesti. Valinta on voimassa vähintään kaksi kalenterivuotta.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta, jos muuhun jäsenvaltioon kuin Suomeen sijoittautunut myyjä soveltaa sijoittautumisjäsenvaltionsa 2 momenttia vastaavia määräyksiä.

133 e § 1 momentti

Yhteisöön sijoittautumattomalla verovelvollisella tarkoitetaan tätä lukua sovellettaessa elinkeinonharjoittajaa, jolla ei ole Yhteisössä liiketoiminnan kotipaikkaa eikä kiinteää toimipaikkaa ~~ja jota ei arvonlisäverodirektiivin 214 artiklan nojalla muuten kuin tämän erityisjärjestelmän johdosta vaadita rekisteröitymään verovelvolliseksi Yhteisössä.~~

149 a § 5 momentti

Huojennusta ei saada:

- 1) metsätaloudesta tilitettävästä verosta;
- 2) 30 §:ssä tarkoitettua kiinteistön käyttöoikeuden luovuttamisesta tilitettävästä verosta;
- 3) käyttöomaisuuden myynnistä suoritettavasta verosta;

- 4) ostajana 2 a, 8 a–8 d ja 9 §:n perusteella suoritettavasta verosta; ~~eikä~~
5) 2 b §:ssä tarkoitettusta yhteisöhankinnasta suoritettavasta verosta; ~~;~~ eikä
6) 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettusta tavarantoimittajan maahantuonnista suoritettavasta verosta.
-

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019.

Lakia sovelletaan, kun veron suorittamisvelvollisuus syntyy lain tultua voimaan.

Helsingissä X päivänä Xkuuta 2018

Pääministeri

Juha Sipilä

Valtiovarainministeri Petteri Orpo

Laki

arvonlisäverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan arvonlisäverolain (1501/1993) 69 i §, 133 e §:n 1 momentti ja 149 a §:n 5 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 69 i § ja 133 e §:n 1 momentti laissa 505/2014 sekä 149 a §:n 5 momentti laeissa 1301/2003 ja 507/2014, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

69 i §

Muulle kuin elinkeinonharjoittajalle luovutettu radio- ja televisiolähetyspalvelu, sähköinen palvelu tai telepalvelu on myyty Suomessa silloin, kun palvelu luovutetaan ostajalle, joka on sijoittautunut Suomeen tai jonka kotipaikka tai vakinainen asuinpaikka on Suomessa.

Ehdotus

69 i §

Muulle kuin elinkeinonharjoittajalle luovutettu radio- ja televisiolähetyspalvelu, sähköinen palvelu tai telepalvelu on myyty Suomessa silloin, kun palvelu luovutetaan ostajalle, joka on sijoittautunut Suomeen tai jonka kotipaikka tai vakinainen asuinpaikka on Suomessa.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta, jos:

1) myyjällä on Yhteisössä kiinteä toimipaikka tai liiketoiminnan kotipaikka vain Suomessa; ja

2) palvelu luovutetaan muulle kuin elinkeinonharjoittajalle, joka on sijoittautunut muuhun jäsenvaltioon kuin Suomeen tai jonka kotipaikka tai vakinainen asuinpaikka on muussa jäsenvaltiossa kuin Suomessa; ja

3) 2 kohdassa tarkoitettujen luovutusten arvonlisäveroton kokonaisarvo on kuluvana kalenterivuonna enintään 10 000 euroa, eikä tämä määrä ole ylittynyt edellisenkään kalenterivuotena.

Jos 2 momentissa tarkoitettu raja-arvo ylittyy jonkin kalenterivuoden aikana, 1 momenttia sovelletaan kyseisestä ajankohdasta alkaen.

Myyjällä on oikeus valita, että 2 momentissa tarkoitettujen palvelujen myyntimää määritetään 1 momentin mukaisesti. Valinta on voimassa vähintään kaksi kalenterivuotta.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta, jos muuhun jäsenvaltioon kuin Suomeen si-

joittautunut myyjä soveltaa sijoittautumisjäsenvaltionsa 2 momenttia vastaavia määräyksiä.

133 e §

Yhteisöön sijoittautumattomalla verovelvollisella tarkoitetaan tätä lukua sovellettaessa elinkeinonharjoittajaa, jolla ei ole Yhteisössä liiketoiminnan kotipaikkaa eikä kiinteää toimipaikkaa *ja jota ei arvonlisäverodirektiivin 214 artiklan nojalla muuten kuin tämän erityisjärjestelmän johdosta vaadita rekisteröitymään verovelvolliseksi Yhteisössä.*

133 e §

Yhteisöön sijoittautumattomalla verovelvollisella tarkoitetaan tätä lukua sovellettaessa elinkeinonharjoittajaa, jolla ei ole Yhteisössä liiketoiminnan kotipaikkaa eikä kiinteää toimipaikkaa.

149 a §

Huojennusta ei saada:
1) metsätaloudesta tilitettävästä verosta;
2) 30 §:ssä tarkoitettusta kiinteistön käyttöoikeuden luovuttamisesta tilitettävästä verosta;
3) käyttöomaisuuden myynnistä suoritettavasta verosta;
4) ostajana 2 a, 8 a—8 d ja 9 §:n perusteella suoritettavasta verosta; *eikä*
5) 2 b §:ssä tarkoitettusta yhteisöhankinnasta suoritettavasta verosta.

149 a §

Huojennusta ei saada:
1) metsätaloudesta tilitettävästä verosta;
2) 30 §:ssä tarkoitettusta kiinteistön käyttöoikeuden luovuttamisesta tilitettävästä verosta;
3) käyttöomaisuuden myynnistä suoritettavasta verosta;
4) ostajana 2 a, 8 a—8 d ja 9 §:n perusteella suoritettavasta verosta;
5) 2 b §:ssä tarkoitettusta yhteisöhankinnasta suoritettavasta verosta; *eikä*
6) 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettusta tavarahan maahantuonnista suoritettavasta verosta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Lakia sovelletaan, kun veron suorittamisvelvollisuus syntyy lain tultua voimaan.